

templom és szövetkezet

s ezek újjáélesztési lehetőségeiről

ARCHÍV

A legtöbb községben ilyen szövetkezeti boltok épültek a századelőn

FOLYTATÁS A 8. OLDALRÓL

– Van néhány pozitív példa, de legjobban talán a székelykeresztúri kezdeményezés bizonyította be a gazdák számára: a szövetkezeti keretben történő tejfelvásárlás a többi magán tejfelvásárló árának a dupláját jelenti, tehát a haszon a gazdák zsebében marad. Minden szövetkezetben a megtermelt, illetve eladott áruval a gazda és a fogyasztó egyaránt jól jár: a gazda több pénzhez, a fogyasztó pedig olcsóbb áruhoz jut. Fontos fejlemény, hogy az erdélyi magyar gazdasági szakembereket tömörítő közgazdász társaság vándorgyűlései immár érdemben foglalkoznak e témával. A román Nemzeti Vidékfejlesztési tervben – brüsszeli nyomásra – bekerült a szövetkezetek támogatása és létrehozásuk anyagi ösztönzése.

zeti keretben a legrövidebb értékesítési láncot szervezzék meg a termelők, feldolgozók, csomagolók, illetve a végső fogyasztók részvételével. A fogyasztó lehet teológiai ebédlő, iskolai menza, vendéglő vagy akár egy szövetkezeti bolt is. A szövetkezeti kiírásban plusz pontot jelent, ha a pályázó oktatási intézményt is bejelöl az értékesítési lánc részeként.

– A két világháború között iskolaszövetkezetek is működtek. Hogyan lehetne őket új köntösben életre hívni?

– Kolozsváron a két világháború között sok diákszövetkezet működött: 1948-ig nem létezett magyar középiskola iskolaszövetkezet nélkül. Ma az iskolákban negatív hatású az, hogy minden folyosón kávé és üdítőket kíná-

akarja, az talál négy társat magának, hogy bejegyezzen egy szövetkezetet.

– Mégis mivel magyarázható az érdektelenség?

– Legfontosabb oka a tudáshiány. Míg Bécsből nyugatra az összes közgazdasági és mezőgazdasági egyetemen külön szövetkezeti intézetek működnek, ahol a diákok a szövetkezeti munkával kapcsolatos minden képesítést elnyerhetnek, nálunk ez az oktatás hiányzik. Egy nyugati mezőgazdasági szakember megtanulja a szövetkezet működését, a szövetkezeti tagokkal, a gazdákvaló kapcsolattartást. Nehéz például 600 tehéntartó gazdát arról meggyőzni, hogy a tej értékesítésére társuljon. Ha viszont egy hozzáértő szakember elmagyarázza nekik, és megteszi az első lépéseket a szövetkezet bejegyzéséhez, onnantól kezdve a gazdák is hamar rájönnek: a szövetkezésnek nincs versenytársa.

– Hogyan lehet áthidalni a szakértelem hiányát, amíg a szövetkezetekhez sikerül szakembert alkalmazni?

– A szakértelem bevitele mai keretben is megvalósítható, hiszen vannak falugazdák, ha nem is annyira szervezeten, mint 110 évvel ezelőtt. Létezik már nálunk is elérhető szakirodalom, ugyanakkor óriási helyzeti előny, hogy egy szövetkezet létrehozására és működtetésére legtöbb száz-ezer euró uniós pályázati pénz igényelhető. Sokat emlegetjük a Reményik Sándor-féle templomot és iskolát, ami valójában csak egy kétkerekű kordély. A templom és az iskola kettősségét ki kell egészíteni az önkormányzattal és egy jól működő szövetkezettel, a közösség szekerének így áll össze mind a négy kereke. Egy magyar közösségben felbecsülhetetlen szerepe van a szövetkezetnek, amely gazdakörként is működhet, és városi fogyasztókkal, oktatási intézményekkel, valamint más civilszervezetekkel karöltve meg tudja adni a felnőttképzést, a pályázatok megfogalmazását és leadását egyaránt.

A mai székelykeresztúri tejszövetkezet elődje egy igazi sikertörténet volt. 1938-ban jött létre tej szövetkezeti vajgyáráként a helyiek, illetve a szövetkezeti központ üzletrészeivel és kiváló szakértőkkel.

– Uniós pályázatoknál milyen lehetőségek vannak szövetkezetek számára?

– Ma uniós pályázatokból egy-egy szövetkezet megszervezésére több tízezer euró támogatás igényelhető. Félévente nyitják meg a szövetkezést támogató 16.4-es pályázati tengelyt, és amikor a keret betelik, a kapu bezárul. Megvizsgálják, kik jogosultak, kik felelnek meg a minimális követelményeknek, és ha marad pénz, a pályázati kaput ismét megnyitják. A napokban zárult be a februárban megnyitott kapu, ahova mintegy száz szövetkezeti pályázat érkezett az országból. Van tehát érdeklődés, a lehetőséggel az erdélyi magyarságnak is élnie kell.

– Mire lehet még szövetkezeti témában uniós forrásokat igényelni?

– Uniós pályázatokkal ma már támogatható a szövetkezeti keretben működő teljes értékesítési lánc. A 16.4-es pályázati kiírás éppen arról szól, hogy szövetke-

ző automaták állnak. A gyerekek naponta átlagban 5–10 lejt költenek egészségtelen élelmiszerek vásárlására. Hiába létezik 2008 óta törvény az ilyen élelmiszerek iskolai forgalmazásának tilításáról, mert nem tartják be. Az iskolai automatákra ma egyszerűen nincs alternatíva. Azaz lenne, ha az iskolákban újjáalakulnának az iskolaszövetkezetek, amelyek például a Székely Gyümölcs telephelyeiről, Zetelakáról, Farkaslakáról vagy Madefalváról 3–5 literes kiszerelésben dobozolt, száz százalékos gyümölcslevet hoznának műanyag-poharaként ötven baniért a diákoknak. Ez szervezetség kérdése.

– Mennyire nehéz ma egy szövetkezetet bejegyezni Romániában?

– Nem nehéz, sőt egyszerűbb az egyesület bejegyzésénél. Ma egy szövetkezet létrehozásához elegendő öt személy társulása 500 lejmel. Ma már nem érv az, hogy az emberek bizalmatlanok a szövetkezéssel szemben. Aki igazán

REKLÁM

BORGORE
CHRIS LAWYER
PÉTERFI BORI & LOVE BAND AKPH
ANNA AND THE BARBIES
PENDULUM
DJ SET & VERSE
MARGARET ISLAND
WELLHELLO
SZEMPÖL BÉLGÁ
SOERII & POOLEK BRAINS
INTIM TORNA ILLEGÁL 30Y

JÚLIUS
6-9.
MAROSVÁSÁRHELY

ÉS MÉG SOKAN MÁSONK
WWW.VIBEFESTIVAL.RO

MÉRLEGEN
DEMETER KATALINNAL
CSÜTÖRTÖKÖN 21:30-TÓL
AZ
ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIÓBAN

FACEBOOK.COM/ETVMERLEGEN
YOUTUBE.COM/ERDELYIMAGYARTELEVIZIO

KÉTRÉSZES VÁSZONFOTÓ

2 x 30x40 cm

Kuponkód: CEWEVASZONFOTO

PUZZLE

20x30 cm

Kuponkód: CEWEGYEREKNAP

cewe
BEST IN PRINT

PLÜSSMACKÓ -30%

Kuponkód: CEWEGYEREKNAP

Székelyhőn

szekelyhon.ro/foto
Érvényesség: 2017. május 20–31.

**A kolozsvári
Phoenix
Könyvesbolt
sok szeretettel
várja az olvasáskedvelőket.**

**Címünk:
Deák Ferenc utca
(B-dul Eroilor)
22-es szám,
bent az udvarban.**

**Nyitva tartás:
hétfő-péntek: 10–18 óráig
szombat: 10–13 óráig.**

MAKKAY JÓZSEF